

Књижевност за децу

Програм

1. Основно одређење књижевности за децу

Раслојавање књижевности и књижевности за децу

Књижевност за децу или дечја књижевност?

Функција књижевности за децу

Уметничке особине књижевности за децу

Жанрови у књижевности за децу

Проучавање књижевности за децу

Поетика књижевности за децу

2. Народна књижевност за децу

Усмена књижевност као књижевност за децу

Врсте усмене књижевности у књижевности за децу

а) једноставни облици

б) лирске песме

в) бајке, новеле, приче и анегдоте

г) епске и епско-лирске песме

д) легенде, предања

3. Поезија

Поезија за децу и опште особине лирике

Границе поезије за децу

Основни типови поезије за децу

Српска поезија за децу (развој и одлике)

4. Проза

А) Басне

Басна као књижевна врста

Народна и уметничка басна

Б) Бајка

Бајка као књижевна врста

Народна и уметничка бајка

В) Приповетка

Приповетка за децу као књижевна врста
Типови приповедака за децу

Г) Роман

Роман за децу као књижевна врста
Типологија романа за децу (историјски роман, авантуристички роман, фантастички роман, научно-фантастички роман, роман циклус и слични)

Д) Драма

Драмска књижевност за децу
Типови драма за децу

Ђ) Остали облици књижевности за децу

Аутобиографије и мемоари
Путописи
Популарна наука

Е) Проучавање и проучаваоци књижевности за децу

Проучавање књижевности за децу у оквиру науке о књижевности
Развој проучавања књижевности
Проучавање књижевности за децу и друге научне области

Лектира:

Усмена књижевност

Бајке: „Чардак ни на небу ни на земљи“, „Баш-Челик“, „Међедовић“, „Пепељуга“, „Биберче“, „Ђаво и његов шегрт“, „Златоруни ован“, „Немушти језик“.

Новеле: „Све, све, али занат“, „Девојка цара надмудрила“.

Шаливе приче и анегдоте: „Еро и Турчин“, „Еро с онога свијета“, „Еро и кадија“.

Легенде: Свети Сава у легендама (пет по избору).

Лирске песме: „Сестре без брата“, „Највећа је жалост за братом“, „Две мајке“, „Сестра избавља брата“, „Спавај Јово сан те преварио“, „Мајка сина у ружи родила“.

Епске песме: „Марко Краљевић и бег Костадин“, „Марко Краљевић и орао“, „Болани Дојчин“, „Смрт мајке Југовића“.

Лирско-епске песме: „Хасанагиница“, „Смрт Омера и Мериме“.

Поезија

Лука Милованов: „На књижицу за новољетни дар“; **Бранко Радичевић:** „Рибарчета сан“; **Јован Јовановић Змај:** *избор* (према питањима); **Војислав Илић:** „Зимска идила“, „Први снег“, „Свети Сава“; **Александар Вучо:** „Подвизи дружине *Пет петлића*“, „Сан и јава храброг Коче“, „Мој отац трамвај вози“; **Десанка Максимовић:** *избор*; **Григор Витез:** *избор*; **Гвидо Тартаља:** *избор*; **Душан Радовић:** „Поштована децо“ и по избору; **Стеван Раичковић:** „Гурије“; **Александар Ристовић:** „Лак као перо“; **Бранислав Петровић:** „Да видиш чуда“; **Милован Данојлић:** „Како спавају трамваји“, „Песме за веома паметну децу“; **Мирослав Антић:** „Плави чуперак“; **Драган Лукић:** *избор*; **Љубивоје Ршумовић:** „Ма, шта ми рече“ и по избору; **Добрица Ерић:** „Вашар у Тополи“ или „Торта са пет спратова“.

Басне

Езоп: „Коњ и магарац“, „Корњача и зец“, „Корњача и орао“, „Лисица и мајмун“, „Орао и лисица“, „Дете и срећа“; **Ла Фонтен:** „Цврчак и мрав“, „Вук и јагње“, „Лав и миш“, „Гавран и лисица“, „Миш и слон“, „Вук и пас“, „Храст и трска“; **Крилов:** „Мајмун и наочари“, „Вук у псетари“, „Слон губернатор“; **Доситеј Обрадовић:** „Пас и његова сенка“, „Курјак и коза“, „Лав и миш“, „Дете и срећа“, „Старац и смрт“, „Цврчак и славуј“.

Бајке

Шарл Перо: „Црвенкапа“, „Успавана лепотица“, „Пепељуга“, „Мачак у чизмама“, „Палчић“; **Браћа Грим:** „Црвенкапа“, „Трнова ружица“, „Пепељуга“, „Снежана“, „Вук и седам јарића“, „Срећни Ханс“, „Братац и сестрица“; **Ханс Кристијан Андерсен:** „Мала сирена“, „Принцеза на зрну грашка“, „Царево ново одело“; **А.С. Пушкин:** „Бајка о рибару и рибици“; **Оскар Вајлд:** „Себични цин“, „Срећни принц“ и још две по избору; **Десанка Максимовић:** (избор); **Бранко В. Радичевић:** (избор); **Стеван Раичковић:** (избор); **Гроздана Олујић:** „Седефна ружа“, „Небеска река“, „Варалица и смрт“, „Месечев цвет“, „Златокоса“.

Приповетке

Радјард Киплинг: „Књига о џунгли“; **Иво Андрић:** „Деца“ (пет по избору); **Бранко Ћопић:** „Башта слезове боје“ (пет по избору); **Стеван Раичковић:** „Велико

двориште“; **Данило Киш** „Рани јади“; **Светлана Велмар-Јанковић**: „Књига за Марка“.

Романи

Данијел Дефо: „Робинсон Крусо“; **Џонатан Свифт**: „Гуливерова путовања“; **Луис Керол**: „Алиса у земљи чуда“; **Жил Верн**: „Двадесет хиљада миља под морем“; **Марк Твен**: „Доживљаји Тома Сојера“; **Карло Колоди**: „Пинокио“; **Роберт Луис Стивенсон**: „Др Цекил и г. Хајд“; **Бранислав Нушић**: „Аутобиографија“, „Хајдуци“; **Антоан де Сент-Егзипри**: „Мали принц“; **Астрид Линдгрен**: „Пипи Дуга Чарапа“; **Цером Д. Селиндер**: „Ловац у ражи“; **Бранко Ћопић**: „Орлови рано лете“.

Драма

Јован Стерија Поповић: „Волшебни магарац“; **Бранислав Нушић**: „Наша деца“; **Бошко Трифуновић**: „Бајка о цару и пастиру“; **Душан Радовић**: „Капетан Џон Пиплфокс“; **Милован Витезовић**: „Шешир професора Вујића“.

Остале књижевне врсте

Путопис: **Михаило Петровић Алас**: „У царству гусара“ или „Кроз поларну област“.

Мемоари: **Доситеј Обрадовић**: „Живот и прикљученија“; **Прота Матеја Ненадовић**: „Мемоари“ (избор), **Михаило Пупин**: „Од пашњака до научењака“; **Никола Тесла**: „Аутобиографски чланци („Моји изуми“ или „Нека лична сећања“ или „Један чудни доживљај“).

Популарна наука: **Михаило Петровић Алас**: „Роман јегуље“ или **Милутин Миланковић**: „Кроз васиону и векове“.

Литература

А)

Сима Цуцић: *Из дечје књижевности*, Матица српска, Нови Сад, 1951.

Ново Вуковић: *Увод у књижевност за дјецу и омладину*, Унирекс, Никшић 1995¹, Унирекс, Подгорица, 1996².

Милан Црнковић: *Дјечја књижевност*, Школска књига, Загреб, 1990.

Милан Пражић: *Игра као слобода*, Културни центар, Нови Сад, 1971.
Милован Данојлић: *Наивна песма*, Нолит, Београд, 1976.
Воја Марјановић: *Дечја књижевност у књижевној критици*, Београд, 1998.
Воја Марјановић: *Књижевност за децу и омладину* (књ. 1 – поетика, писци, дела; књ. 2 – хрестоматија), Београд, 2000.
Дечја књижевност – шта је то?, група аутора, Нови Сад, 1970.
Христо Георгијевски: *Роман у српској књижевности за децу и младе*, Змајеве дечје игре, Нови Сад, 2005.
Петар Пијановић: *Наивна прича*, Српска књижевна задруга, Београд, 2005.
Снежана Шаранчић-Чутура: *Нови живот старе приче*, Змајеве дечје игре, Нови Сад, 2006.

Б)

Никола Вујчић: *Антологија народне књижевности за децу*, Време књиге, Београд, 1997.
Душан Радовић: *Антологија српске поезије за децу*, Српска књижевна задруга, Београд, 1990.
Слободан Ж. Марковић: *Антологија српске приче за децу*, Српска књижевна задруга, Београд, 1990.
Драгутин Огњановић: *Смешне приче – антологија српске хумористичке приче за децу*, Просвета, Ниш, 1996.

В)

Пол Азар: *Књиге, дјеца и одрасли*, Стилос, Загреб, 1970.
Тихомир Р. Ђорђевић: *Деца у веровањима и обичајима нашега народа*, Идеа – Београд, Просвета – Ниш, 1990.
Жарко Требјешанин: *Представа о детету у српској култури*, Београд, 1991.

Напомена: Уз општу литературу која је саставни део овог програма, студенти ће, кад год је то потребно, бити упућивани и на посебну литературу.